

✧ ΣΤΙΓΜΕΣ ✧

Οἱ στίχοι μου εἶναι τὸ θολὸ παλιᾶς βροχῆς νερὸ
 μὲς σὲ λακκάκια,
 μὰ στὰ βαθιὰ θὰ πάει τῆς γῆς μιὰ μέρα λαγαρὸ
 νὰ σμίξῃ τὰλλα ὁλόλαμπα στὶς νεροφλέβες ρυάκια.

ΚΑΙΡΟΙ ✧ ✧ ✧

Νὰ μὴν περνᾷ, ἡλιόπλαστη δικὴ καλακαιριά.
 Στὸ αἶώνι, στὴν ἀκρογιαλιά καὶ ὅπου δουλιᾶς λημέρια,
 πανιοῦ βωμοὶ στὸν Ἑρωτα, κ' ἡ νιότη μας ἴξευα.
 Ξυπνᾷς, ὦ πόθοι, τραγουδάει τὸ κύμα κ' ἡ στεριά.

Κι' ἄς φρεύγ' ἡ συγνεφόντυτη καὶ ξένη χειμωνιά
 μὲ τὶς πικρὲς βροχάδες τῆς καὶ τ' ἄχαρά τῆς κρύα·
 μόνο νὰ φύσῃ ἀτέλειωτη καμιὰ παλιὰ ἱστορία
 ποὺ νὰ μᾶς ξαναλέῃ ὁ παπούς, τὰ βράδια, στὴ γωνιά.

✧ ✧ ✧ ΝΙΟΒΗ

Ἐδῶ τὸ πράσινο δροσιᾶς γιορτὴ κι ὦς πέρα
 δροσιᾶς γιορτὴ τὸ πράσινο· μὰ τὸ ἀντισκόβει
 στὴ μέση μιὰ λεύκα ξερὴ ποὺ ὅλη τὴ μέρα
 τοῦ ἡλιοῦ τὰ βέλη δέχεται ἀοάλευτα, —Νιόβη.

Κι ὅλη τὴ νύχτα σιὸν ψιλὸ καμπύσιο ἀγέρα,
 σὰ νὰν τὴ δέρνουν τῆς ἀνάμνησης οἱ φόβοι,
 δέησην ὑψώνει θρηνερὴ καὶ κλαίει ἡ μητέρα,
 κλαίει τὰ χαμένα τῆς παιδιά, τὰ φύλλα, ἡ Νιόβη!

ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ ✧ ✧ ✧

Τώρα ποὺ ἀτλώνεται παντιὺ μιὰ ὀλυμπικὴ γαλήνη,
 σάβανο θεῖο γιὰ τὴ θαντὴ τῆς νικημένης μέρας,
 τὰ ὄνειρα πόθοι γίνονται καὶ ὁ πόθος εἶναι ἡ κρήνη
 ποὺ ρέει κι ἀνθοῦν οἱ προσευχὲς σιὸν κῆπο τῆς Χιμαίρας
 —«Ἐστὶ νάπλωσης κάποιες καὶ γύρο μου, ἐσὺ λήτῃ,
 τὸν ἴσκιό τέτοιας δυσμικῆς χειμερινῆς γαλήνης,
 ὅλ' ἡ ζωὴ καὶ ἡ δόξα τῆς νὰ γίνουν παραμῦθι
 γιὰ μένα, καὶ ὅσες ὕμεξες, ψυχὴ μου, ἐντὸς σου κλαίνεις»

✧ ✧ ✧ ΠΕΠΡΩΜΕΝΟ

Ἦρθε ὁ βοριάς, ἦρθε ὁ νοτιάς, ἦρθε κ' ἡ στρίγγλα ἡ
 (μπόρα!

Δέντρο, ποιά μοῖρα προστατευτικὴ σὲ παραστέκει
 γιὰ νὰ ξεγυρᾷ πάντοτε τοῦ ὀλέθρου σου τὴν ὥρα;
 —Ἐσένα τώρα καυτερὸν νάρθηξ, ἀστροπελέκι.

Η ΖΩΗ ✧ ✧ ✧

Ποιὸς νὰν τὰ φύτεψῃ τὰ λούλουδα
 στὸ ξεχασμένο κοιμητήρι,
 ποιὸς σὰν τὰ πότιζε τὰ λούλουδα
 μὲ τῆς στοργῆς τὸ ποτιστήρι;
 —Ἡ μάιννα ἡ θλίψη ποὺ ἔρχεται
 πουνρὸ καὶ βραδινὸ
 μᾶς θρέφει μὲ τὰ δάκρυα τῆς,
 δροσιᾶς στάλαγμ' ἀχνό.

Ποιὸς τὰ ξερίζωσε τὰ λούλουδα
 στ' ὀλανθισμένο κοιμητήρι,
 ποιὸς τὰ παράριξε τὰ λούλουδα
 ἔτσι, στὴν μπόρα, στὸ λιοπύρι;
 —Ἡ μάιννα ἡ θλίψη πέθανε
 κ' ἦρθε ἡ χαρὰ ἡ μητριά,
 μᾶς πάτησε, μᾶς ἔκοψε,
 μᾶς πέταξε μακριὰ...

✧ ✧ ✧ ΓΥΡΝ ΣΤΟ ΚΑΝΤΗΛΙ

Καὶ θὰ σὲ πάγῃ
 καὶ νά! σὲ πῆρε
 στάδεια τῆς δίχτινα,
 καντήλι, ἡ σκέψη
 μου ἡ χριστιανή.
 Στὸ φῶς του ὀλόγουρα
 χορὸ στήναι,
 σὰν ψυχὴ νύχτια,
 κι ἄς ἔπεφτε μέσα
 του νὰ καῇ!
 Μά, εἰδωλολάτρισσα,
 μάϊσα ἡ καρδιά μου
 σιβυλλική,
 τῆς πίστης τὰ ὄνειρα
 σωρὸ θάβει·
 θεῖο φανέρωμα,
 τῶνειρο στὰ ὄνειρα,
 καρτερεῖ:
 τὸ χέρι ποὺ ἔρχεται
 καὶ τὸ ἀνάβει.

ΕΝΘΥΜΗΣΗ ✧ ✧ ✧

Οἱ τόποι καὶ οἱ καιροὶ καὶ οἱ ἀνθρώποι.
 Ὅλους τοὺς παίρνεις τὸ κατόπι,
 σκέψη, σὲ φέρνουν καὶ τοὺς πᾶς.
 Καρδιά, ἐσὺ στέκεις: ἀγαπᾷς.

Καὶ τὶς ἀγάπες σου ἔχεις στήσει
 σὲ μιὰ χωριάτικη μιὰ βρύση,
 σὲ μιὰ βραδιά βροχερωπὴ
 καὶ σὲ μιὰ κόρη—ποιὸς νὰ πῇ!

Κ' ἡ κόρη χαμηλοβλεπούσα
 (κ' ἐγὼ ἀπὸ καὶ τυχαῖα περνοῦσα)
 βράδι, ἓνα βράδι νοτερό,
 στὴ βρύση πάει γιὰ νερό.

Πάει γιὰ νερὸ—κι ἀκόμα πάει
 καὶ πάντα μέσα μου περνάει
 σὰν ἀπ' τὴ στράτα τὴ στενὴ
 λὲς νὰ ἔσπασε τῆς τὸ σταμνί;

Ὡχ, τὸ σταμνὶ τὸ τσακισμένο
 σιὰ στήθια μου κρατᾷ κλεισμένο,
 τὸ κλαῖν ἡ βρύση καὶ ἡ βραδιά
 μὰ ὅχι κ' ἡ κόρη, ἐσὲ καρδιά.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδιοκτήτης : Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, αρ. 4, ΑΘΗΝ

Συνδρομή χρονιακή : Δρ. 20.

Βρίσκεται στο βιβλιοπωλείο Γ. Βασιλείου (δδός Σταδίου 42)

* * * ΣΤΕΡΝΗ ΠΑΤΡΙΔΑ

“Αχ, κ’ ἡ Ἑλλάδα κ’ ἡ Φραγκιά κ’ ἡ χώρα τοῦ Σουλτάνου
μητέρες μου εἶναι πολυαγάπητες· μὰ ἐνὸς ταιγγάνου
δὲ ἴεει νὰ σβύσῃ μέσα μου ἡ κοσμογυρίστρα ὁρμή·
καλὴ πατρίδα ὅπου χαρὰ κ’ ἐλεύθερο ψωμί.

Πάω μὲ τῆς συννεφιάς τὸ ἄστατο γύρισμα· καὶ ἀπλώνω
φτερά γιὰ ρίξεις στὴ στεριά, στὴ θάλασσα παννί.
Ψυχὴ, καρὰβι καὶ πουλί, μιὰν ἄγκυρα στὸν πόνο
θαυρῇ καιρὸς ἀσάλευτη νὰ ρίξῃς πιά κ’ ἐσύ.

Καὶ τότε ἂς εἶναι νῆχης μιὰ ζωὴν ἐξαυλωμένη
σάμπως ἀπ’ τὸ πολὺ τὸ φῶς πὺν ὅλα τὰ πάντα δένει
στὸ ἑλληνικὸ τὸ χῶμ’ αὐτό, φωτὸς κι αὐτὸ πηγὴ—
καὶ τότε ἂς εἶναι τάφος μου ἡ ἀγαπημένη γῆ.

ΣΤΕΝΑΓΜΟΣ * * *

(STEPHANE MALLARMÉ)

“Αχ ἡ ψυχὴ μου, ἐσὺ ἀδερφή, πάει πρὸς τὸ μέτωπό σου,
ποῦ ἓνα χυνύπωρο νείρεται κεῖ κοκκινωπό,
καὶ πρὸς τὸ πλανερὸ νεφέλωμα τῶνε ματιῶ σου
ἄχ ἡ ψυχὴ μου πάει, ἐσὺ ἀδερφή, πῶς νὰ σ’ τὸ πῶ·
σὰ συντριβάνι νὰ στενάξῃ πρὸς τὸν Οὐρανό!—
πρὸς τὸ χλωμὸ δαιτωβριάτικο οὐρανὸ πὺν καθρεφτίζει
μὲς στὶς πλατιεὲς δεξαμενὲς τὴν κρούα του ραθυμιά
κι ἀφίρνει, πάνου στὰ νεκρὰ νερὰ ὡς ἀργογυρίζει
καὶ σέρνεται ἡ στερνὴ ἀγωνία τῶν φύλλων ἡ βαριά,
ἀφίρνει ὁ ἥλιος νὰ συρῇ σὲ μιὰ γραμμὴ μακριά.

1913

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ λοιπόν. Καὶ μπορεῖ νὰ κολουθῇ—
σεὶ καὶ δεύτερο καὶ τρίτο. Μπορεῖ καὶ δέκατο. Μιὰ
καὶ πάρει τὸ κακὸ τὸν κατήφορο, τίποτε δὲν τὸ στα-
ματάει. Νά, ἡ εὐκαιρία νὰ δοκιμαστῇ μιὰ καλὴ ὁ
Ἑλληνικὸς ὁ λαὸς ἂν εἶναι ἄξιος ναυτοδικαίκεται ἢ νὰ
σκύψει τὸ σῆμα τοῦ στήν πολιτικὴ του σκλαβιά. Καὶ
γι’ αὐτό, τὸ πραξικόπημα τὸ θέλαμε πλατύτερο. “Οχι
ἀνὰ βολή, μὰ διὰ τὴν λαχταρούσαμε. Καὶ τότε
ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἂν ἔστειλε κ’ ἓνα μονάχα ἀντιδε-
νιζελικὸ βουλευτὴ, στὶς καινούριες ἐκλογὲς θὰν τοῦ ἄ-
ξιζε νὰ γυρίσει τὰ καπούλια του καὶ νὰ δεχτῇ ἀγώγ-
γιστα τὸ κνοῦτο.

ΓΙΑΤΙ σήμερα, κεῖ πὺν τὰ σπρώχνει τὰ πράματα,
Βενιζελισμὸς θὰ πῇ πολιτικὴ λευτεριά καὶ
ἀντιβενιζελισμὸς τὸ ἀντίθετο. Κι ὁ Ἑλληνι-
κὸς λαὸς πρέπει νὰ μεταμρφωθῇ πέρα πέρα σὲ Βε-
νιζελικὸ ἢ θέλει τὴν λευτεριά του.

* *

ΜΑ κι ὁ Βενιζέλος, ἂν ἐρθεῖ, πὺν σίγουρα ἀργὰ ἢ
γλήγορα θαρθεῖ στὰ πράματα, πρέπει τὴν γροθιά νὰ
τὴν ἀντικαταστήσει μὲ πελέκι. Ἐχει τέτιο κουράγιο·
“Αν ὅχι, ἂς τὸ δηλώσει ἀπερίφραστα, γιὰ νὰ πάμε νὰ
περάσουμε μοναχοὶ μας στὸν λαϊμὸ μας τὴν θηλειά.
Ἵποχώρησες καὶ μελοζαχαρώματα κι ἀμφιβολίες,
νὰ πὺν μᾶς φέρανε. Ἀν ἀπ’ τὴν ἀρχὴν δούλευε τὸ πε-
λέκι δὲ θὰ μᾶς βάραινε ἡ σημερινὴ κατάντια μας.

“ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΠΑΙΔΙ,

Τὸ καινούριο ρομάντζο τοῦ ΚΩΣΤΑ ΠΑ-
ΡΟΡΙΤΗ, πὺν θ’ ἀρχινήσουμε νὰ δημοσι-
εύουμε ἀπὸ τὸ ἐρχόμενο φύλλο, εἶναι ἡ θλιβερὴ
ἱστορία ἐνὸς δασκάλου, τοῦ Ἀλέξη, πὺν μὲ τὸν
πόθο γιὰ μιὰ πλατειὰ ἐθνικὴ καὶ κοινωνικὴ
ἀναγέννηση πὺν τοῦ πλημμυρίζει τὴν καρ-
διά, μπλέχεται στὰ δίχτυα μιᾶς αἰσχροῦς ἐκ-
μετάλλεψης πὺν δὲ σέβεται τίποτα, πὺν δὲν
πιστεύει ἀληθινὰ σὲ τίποτα, πὺν ὅλα τὰ θεω-
ρεῖ νόμιμα μπρὸς στὸ κέρδος, κι αὐτὸς τὸ
μεγάλο, τὸ ἀθῶο, τὸ ἀνύποπτο παιδί, γίνε-
ται τὸ τραγικὸ θῦμα γιὰ νὰ πατήσουν ἄλλοι
ἀπάνου του καὶ νάνεβοῦν εὐκολα, ἐνῶ αὐτὸς
συντριμένος, ἀπογοητευμένος, βλέπει τὸ ὀ-
νειρό του νὰ ξεφυλλίζεται καὶ τὰ ἰδανικά
του νὰ κυλοῦνται στὸ βούρκο.

Γύρω στὴν ἀπλὴ αὐτὴ ἱστορία ὁ Παρο-
ρίτης μὲ τὴ δυνατὴ πέννα του βρίσκει τὴν
εὐκαιρία νάναπτύξει ὅλο τὸ περιγραφικὸ καὶ
ζωγραφικὸ ταλέντο του σὲ μιὰ σειρά ἀπὸ
ἐπεισόδια καὶ εἰκόνες ἀπὸ κείνες πὺν μόνο ὁ
συγγραφεὺς τοῦ «Στὸ Ἀλμπουρο» ξέρεῖ νὰ
δημιουργεῖ. Ζωντανός, ἀληθινὸς ὅπως σὲ ὅλα
τὰ ἔργα του, ἔτσι καὶ σὲ τοῦτο ὁ Παρορίτης,
μὲ τὸ λεπτὸ ὕφος του, ποτισμένος ἀπ’ τὴν
κοινωνιστικὴ ἰδεολογία, μᾶς χαρίζει σελίδες
σπαρταριστὲς πὺν δείχνουνε ὅλη τὴν κοινω-
νικὴ μας σαπίλα, ὅλη τὴν ψευτιά πὺν σὲ
δαύτη στηρίζεται τὸ πολιτικὸ μας οἰκοδό-
μημα.

“Ο,τι πρέπει ξεχωριστὰ νὰ τονίσουμε εἶναι
πῶς καὶ σὲ τοῦτο τὸ ἔργο ὁ Παρορίτης δὲ
δείχτηκε μόνο Ρωμὸς μὰ καὶ ἄνθρωπος πὺν
βλέπει τὰ πράματα ὀξω καὶ πέρα ἀπὸ τὸ
στενὸ ἐθνικὸν ὁρίζοντα. Ἐτσι «ΤΟ ΜΕΓΑ-
ΛΟ ΠΑΙΔΙ» δὲν εἶναι ἀπλῶς ἓνα Ρωμαϊ-
κο ρομάντζο, μὰ κ’ ἓνα ἀληθινὸ, δυνατὸ ἀ-
νθρώπινο ἔργο.

Ἐλπίζουμε πῶς οἱ ἀναγνώστες τοῦ «Νου-
μᾶ» θὰ συμφωνήσουν πέρα γιὰ πέρα μαζί
μας ἅμα διαβάσουν τὸ δυνατὸ αὐτὸ ἔργο τοῦ
μοναδικοῦ μας δηγηματογράφου, πὺν ἀρκετὰ
ἀπὸ τὰ δηγήματά του ἔχουνε μεταφραστῇ
καὶ σὲ ξένες γλῶσσες.

Ο ΝΟΥΜΑΣ